

1. VALMISTELE HYVIN.

2. JAA HANKINTA OSIIN.

3. KÄY VUOROPUHELUA.

Hankinta-asiamiespalvelun esittely

11.4.2017

Jorma Saariketo

Julkisilla hankinnoilla
on suuri merkitys
alueen taloudelle ja
pk-yrityksille

Esityksen sisältö

- **Palvelun tausta ja sisältö**
 - Yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä
 - Miksi pk-yritykset tärkeitä?
 - Hankintojen arvo on merkittävä
- **Hankinta-asiamiehen toiminta**
 - Verkosto ja rakenne
 - Toimintamalli ja tehtävät
- **Tulevaisuus ja kehittäminen**
 - Lakisääteinen hankintaneuvonta ja hankinta-asiamies
- **Markkinatiedon hyödyntäminen**
 - Yhteistyö hankintojen valmistelussa
 - Hankintojen yritysvaikutukset

Oikein mitoitettut, kohtuullisin ehdoin tehtävät hankinnat lisäävät paikallista tarjontaa mahdollistaen laadukkaat hankinnat alueen kilpailukyky huomioiden.

Pk-yritykset hankintayhteistyön voimavarana

Yhteistyömuodot kunta ja hankinta-asiamies

- Lähtökohta: Yhteys yrittäjien ja kunnan / hankintayksiköiden välille
- Säännöllinen yhteydenpito ja rakentava vuoropuhelu
- Hankintojen suunnittelu ja valmistelu markkinatietoa hyödyntäen
- Yritysvaikutusten arviointi osana hankintojen suunnittelua
- Kaikki hankinnat yhteistyön piiriin
 - Kynnysarvot ylittävät EU- ja kansalliset hankinnat
 - Kynnysarvon alittavat pienhankinnat

Pk-yritykset menestyksen avain

Kaikkia tarvitaan mutta pk-yritykset erityisasemassa

0,2% Suuryritykset(250–hlöä) 588

0,9 % Keskisuuret yritykset (50–249 hlöä) 2 523

5,5% Pienyritykset (10–49 hlöä) 15 675

93,4% Mikroyritykset(1–9 hlöä) 264 435

Yhteensä **283 290** yritystä, joista **282 633** pk-yrityksiä

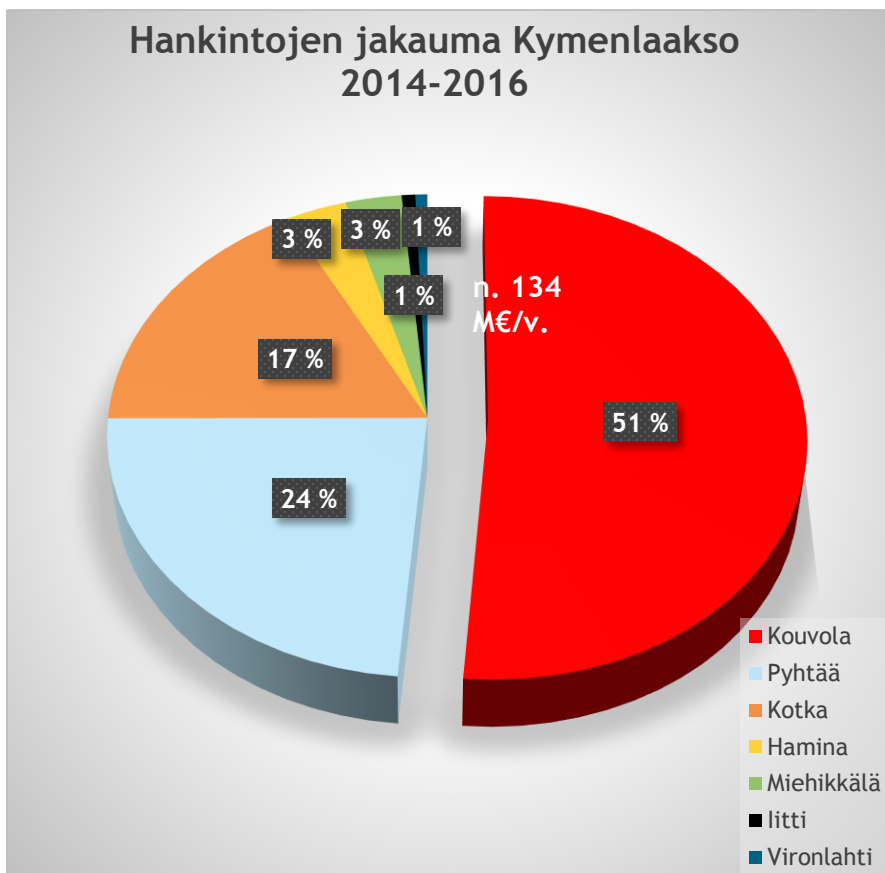
Yksityisen sektorin työpaikoista n. 2/3 eli **913 238** on pk-yrityksissä

Uusista työpaikoista valtaosa n. **93 %** syntyy pk-yrityksiin

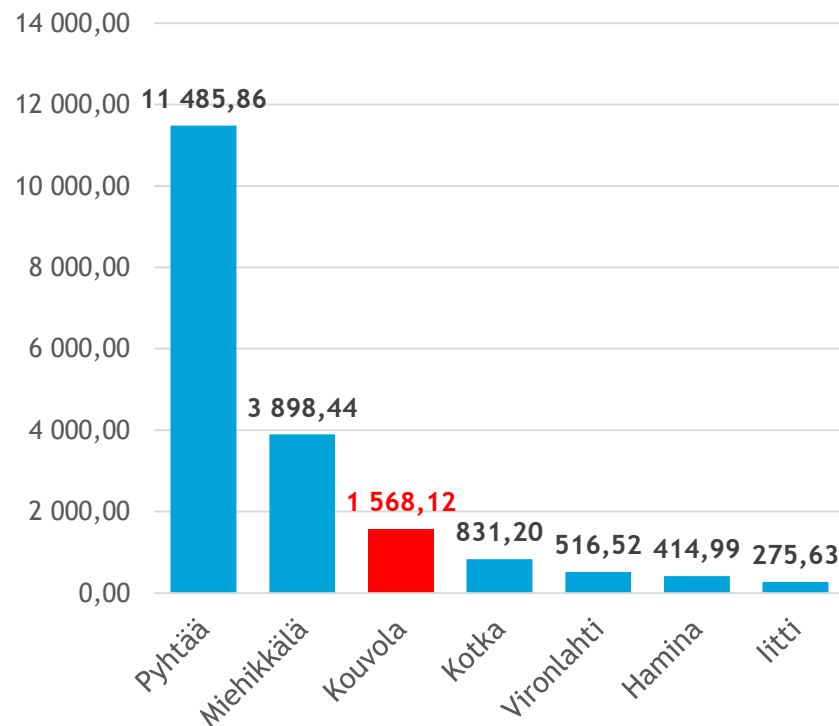
Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2013

Kymenlaakson kuntien hankinnat 2014-2016

- Hankintojen arvo Suomessa n. 35 mrd €/v, kilpailutettavia 15 -18 mrd E/v
- Kymenlaaksossa kilpailutettavat hankinnat 260 M€/v.

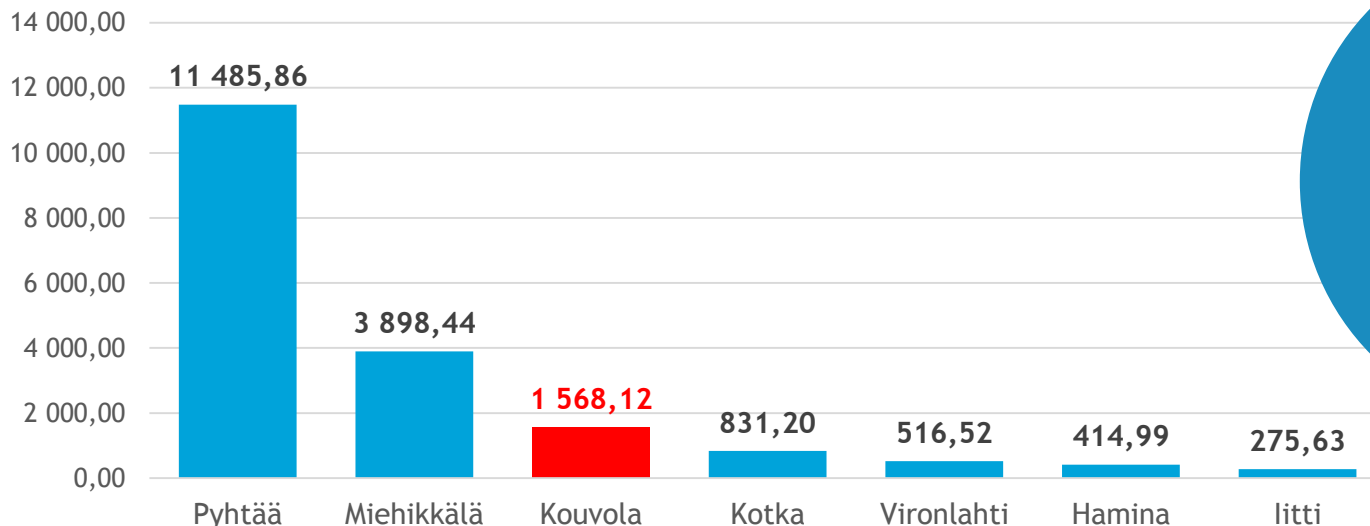
Hankinnat / Asukas Kymenlaakso 2014-2016

Kymenlaakson kuntien hankinnat / asukas

Kunta	Asukasluku		2014		2015		2016		Yht. Kpl	Yhteensä Arvo	Arvo / Asukas	Kpl / Asukas
	31.12.2016	kpl	H_arvo	kpl	H_arvo	kpl	H_arvo					
Pyhtää	5 345	3	181 200 000	5	2 925 750	1	50 000,00	9	184 175 750	11 485,86	1,00	
Miehikkälä	2 035	4	19 229 990	3	770 000	4	3 800 000,00	11	23 799 990	3 898,44	0,92	
Kouvola	85 231	80	72 880 196	88	200 318 401	87	127 758 414,00	255	400 957 011	1 568,12	1,06	
Kotka	54 160	76	31 743 827	63	54 632 999	65	48 676 867,00	204	135 053 693	831,20	0,89	
Vironlahti	3 268	3	1 922 000	4	3 142 000	0	0,00	7	5 064 000	516,52	0,78	
Hamina	20 643	22	7 599 000	18	13 478 520	21	4 622 600,00	61	25 700 120	414,99	0,92	
litti	6 888	3	230 000	7	1 178 000	12	4 287 650,00	22	5 695 650	275,63	2,44	
Yhteensä	177 570	191	314 805 013	188	276 445 670	190	189 195 531	569	780 446 214	1 465,05	0,99	

Hankinnat keskimäärin / Asukas Kymenlaakso 2014-2016

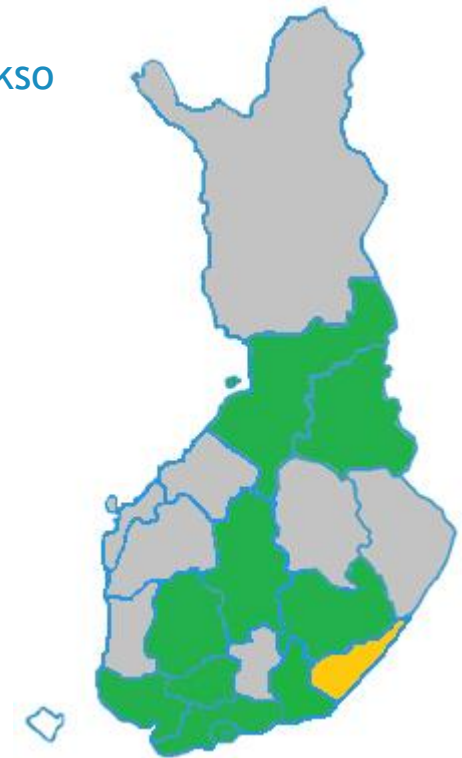

Osiin jaettu hankinta tukee pk-yritysten mahdollisuuksi osallistua kilpailutuksiin

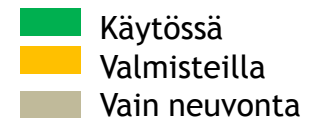
Hankintaneuvonta ja hankinta-asiamiespalvelu

Hankinta-asiamiesverkosto

- **Palvelu käytössä**
 - Etelä-Savo , Helsinki, Kanta-Häme, Kainuu, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Pääkaupunkiseutu, Kymenlaakso (1.4.2017), Uusimaa ja Varsinais-Suomi
- **Käyttöönotto valmisteilla**
 - Etelä-Karjala
- **Hankintaneuvonta (ei web-sivustoa)**
 - Etelä-, Keski- ja Rannikko-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Satakunta
- **Palvelun käyttö**
 - Yrityksiä 15 000 +, hankintayksiköitä noin 3 000
 - Vahtipalveluilmoituksia 35 000 kpl / kk
 - Julkaistuja hankintailmoituksia 1 600 kpl / kk
 - Neuvontatapahtumia 600 - 650 kpl / kk, kasvaa voimakkaasti 2017 alusta lukien

Hankinta-asiamies edistää yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin, luo toimintamallit ja välineet, joiden avulla hankintayksiköt saavat laadukkaampia, parempia sekä kilpailukykyisempiä tarjouksia entistä laajemmalta yritysjoukolta.

Hankinta-asiamies -Varsinais-Suomen innovaatio

- **Hankinta-asiamiestoiminto**
 - Käynnistyi vuonna 2010
 - Turun seudun kehittämiskeskuksen (TSEK) myöntämän AKO-rahoituksen avulla selvitettiin hankinta-asiamiestoiminnan tarve ja luotiin projektisuunnitelma
 - Toiminta käynnistettiin Varsinais-Suomen Yrittäjien, Varsinais-Suomen Liiton ja TSEK yhteistyönä syksyllä 2010
- **Toiminnan laajentuminen ja monistaminen**
 - Varsinais-Suomessa luotu toimintamalli havaittiin hyväksi ja kehityskelpoiseksi
 - Suomen Yrittäjät ja sen muut aluejärjestöt ovat ottaneet mallin laajalti käyttöön, käytössä 13 alueella
 - Hankinta-asiamies.fi sähköinen palvelu luotu ja ylläpidetään turkulaisin voimin, käytössä 11 alueella
 - Varsinais-Suomen hankinta-asiamies ja hallinnoi toimintaa maanlaajuisesti
- **Tulevaisuus**
 - Neuvontatoiminta muuttuu lakisääteiseksi 2017
 - Useita uusia alueita mukaan vuonna 2017

Hankinta-asiamies merkittävä vaikuttaja

- **Lainsäädäntö**
 - Hankinta-asiamies valmisteli TEM toimeksiannosta lainlaatijan tarpeisiin selvityksen pk-yritysten kokemuksista, näkemyksistä ja toiveista uuden lain valmistelun pohjaksi
 - Hankinta-asiamies osallistui lain valmistelutyöryhmä pk-sektorin asiantuntijana
 - Hankinta-asiamies toimintamalli neuvontapalvelu esimerkkinä lain perusteluissa
- **Yhteistyöverkostot**
- **Hankinta-asiamies mukana hankinta-asioita kehittävien organisaatioiden toiminnassa**
 - Turun seutukunnan halo-foorumi ja V-S alueen seutuhankinnat -yhteistyö
 - Työ- ja elinkeinoministeriö, hankintojen digitalisaation edistäminen
 - Kuntahankintojen neuvosto hyvien käytäntöjen edistäminen ja käyttöönotto
 - Suomen Standardisoimisliitto (SFS) hankintojen digitalisaation standardit
- **Neuvontatoiminta muuttuu lakisääteiseksi 2017**
 - Merkittävin saavutus, lakisääteinen hankintaneuvonta yrityksille
 - Hankinta-asiamiestoimintamalli tulevan palvelun pohjana
- **Palveluiden vaikuttavuus**
 - Hankintojen hyvä valmistelu ja käytäntöjen uudistaminen hankintayksikön ja hankinta-asiamiehen yhteistyöhön perustuen (yrva-menettelyt, markkinakartoitukset, vuoropuhelut, hankintojen ehdot ym.) säästänyt merkittäviä summia hankintayksiköille

Hankintaneuvonnan ja -asiamiespalvelun tavoitteet

- Hankintaneuvonta ja-asiamiespalvelu on johtava koko maan kattava julkisten hankintojen sujuvuutta edistävä palvelu
- Asiakkaina niin yritykset ja muut tarjoajat kuin hankintayksiköt
- Kattaa koko hankintaprosessin aina hankinnan suunnittelusta ja valmistelusta sen toteuttamiseen saakka.
- Hankintaneuvonnan tavoitteena on edistää ja sujuvoittaa kilpailua sekä mahdollistaa tarjoajien osallistumista aktiivisesti julkisiin hankintoihin
- Hankinta-asiamies ylläpitää sen toimintaa tukevaa kumppaniverkostoa ja nettipalvelua sekä luo toimintamallit ja välineet kilpailun edistämiseksi
- Kouluttaa markkinaosapuolia ja nostaa esiin hyviä hankintakäytäntöjä
- Korkeatasoinen ja kilpailukykyinen palveluiden laatu ja kohtuullinen hinnoittelu, TEM neuvonta maksutonta.

Toimintamalli yhden luukun periaate - **yrittäjille**

Keskeiset palvelut yrityksille ja yrittäjille

- Asiantunteva maksuton ensivaiheen neuvontapalvelu niin alueellisten hankintaneuvojen, hankinta-asiamiesten kuin kumppanien toimesta
- Hankintailmoitusten, tarjouspyyntöjen ja liiteasiakirjojen julkaiseminen nettipalvelussa mahdollistaen perinteisen ja sähköisen tarjonta-asioinnin
- Vahti-palvelu yrityksille hankintailmoitusten ja tarjouspyyntöjen seurantaan
- Sähköiset työkalut tarjousten tekemiseen käsittäen kaikki hankinnat
- Omat sivut yrityksille hankinta-asioinnin tukemiseksi sisältäen mm. liitetiedostopankin, tarjousten laatimiseen liittyviä säädöksiä ja ohjeita, hankintasanaston, hyviä käytäntöjä ja vastauksia tarjousasiointiin liittyviin kysymyksiin palautekanavan avulla
- Tuki tarjousryhmittymien luomiseen, alihankkijoiden / kumppanien etsimiseen
- Hankintoihin liittyvien taustatekijöiden selvittäminen raportointi
- Yrittäjien informointi ja kouluttaminen hankintoihin liittyvissä asioissa

Toimintamalli yhden luukun periaate - hankkijoille

Keskeiset palvelut hankintayksiköille

- Markkinatiedon hankinta ja markkinoiden kehittäminen yhteistyössä yritysten kanssa hankintojen valmistelussa ennakko-, tietopyyntö- ja vuoropuhelumenettelyitä hyödyntäen,
- Yrittäjien hankintoihin liittyvien tarpeiden ja toiveiden esiintuominen
- Avustaminen hankintojen suunnittelussa ja valmistelussa
- Hankintayksikön julkaiseminen kaikkien hankintailmoitusten ja tarjouspyyntöjen julkaiseminen ja jakelu vahtipalvelun toimesta, tieto lähteneistä ilmoituksista toimitetaan ao. hankintayksikölle
- Palveluun on integroitu ulkopuolisten tahojen tuottamat hankintojen sähköiset asiointijärjestelmät, joiden käytöstä hankintayksiköt sopivat järjestelmien tuottajien kanssa.
- Hankintojen yritysvaikutusten arviointi yhteistyössä hankintayksiköiden kanssa
- Hankintayksiköiden tarpeisiin soveltuvien hankintaraporttien laatiminen ja toimittaminen

Toimintamalli yhden luukun periaate - **asiamiehille**

Keskeiset palvelut hankinta-asiamiehille

- Kaikkien hankintojen julkaiseminen
- Hankintayksiköiden automaattinen tuonti palveluun (WebCRM) palvelussa julkaistujen ilmoitusten tietojen perusteella
- Asiakkuuden hallinta WebCRM:n avulla niin yritykset kuin hankintayksiköt (rekisteröityminen, ylläpito, yhteydenpito)
- WebCRM asiakkuudenhallintajärjestelmän hyödyntäminen toiminnan tukena
- Yhdenmukaiset raporttipohjat ja käytännöt halukkaille hankinta-asiamiehille
- Help Desk-, palaute-, tilastointi- ja raportointityökalut hankinta-asiamiesten käyttöön
- Automaattilaskutus ja yhteys hankinta-asiamiesten kirjanpitosovellukseen
- Admin toiminnot sisältäen hakupalvelut, tietojen jäsentämisen, raporttien generoimisen (lokitietojen hyödyntäminen), työkalu ajankohtais- ja uutissivun luomiseen, sisällönhallintaan, koulutus- ja tapahtumailmoittaminen
- Yhteistyökumppaneiden ja verkostojen luominen / hyödyntäminen

Hankinta-asiamiehen tehtävät

Hankintojen valmistelu

- **Hankinnan suunnittelu ja valmistelu**
 - Yhteistyö hankintayksiköiden kanssa
 - Varsinais-Suomessa verkostossa 25 kuntaa tai kuntayhtymää
 - Markkinatiedon hankinta ja toimittaminen hankintayksiköille
 - Markkinavuoropuhelujen järjestäminen yhteistyössä hankintayksiköiden kanssa
 - Taustatietojen ja tilastojen laatiminen
- **Hankintojen yritysvaikutusten arviointi**
 - Turun seutukunta, kaikki yli 0,5 M€ hankinnat
 - Lausuntoja vuosittain 50 -70 kpl
 - Lähtökohtana alueen elinvoiman säilyttäminen ja monipuolisen yritys- ja palvelurakenteen turvaaminen
 - Hankintayksiköiden avustaminen tarjouskilpailuiden ehtojen asettamisessa
- **Yritysten osallistuminen hankintojen valmisteluun**
 - Markkinatiedon välittäminen yrityksiltä hankintayksiköille
 - Vuoropuhelun järjestäminen hankintojen valmisteluun liittyen

Hankintojen toteuttaminen

- **Kilpailutuksen järjestäminen**
 - Yhteistyö hankintayksiköiden kanssa
 - Hankintayksiköiden konsultointi hankintojen ilmoittamisessa ja kilpailuttamisessa
 - Osallistuminen kilpailutuksenaikaisiin lisätietomenettelyihin
 - Hankintapäätöksen tekeminen (tarvittaessa)
- **Tarjosten tekeminen**
 - Tarjouspyyntöjen välittäminen ja tiedottaminen ajankohtaisista hankinnoista
 - Digitaalisten työvälineiden käyttäminen (hankinta-asiamies.fi palvelu, e-Hankinnat Oy, Cloudia Oy tarjouspalvelu ym.)
 - Tarjoajien aktivointi ja konsultointi tarjosten tekemiseen
 - Tarvittaessa ryhmittymien muodostaminen / alihankkijoiden etsiminen
 - Tiedon välittäminen yrittäjiä avustaville hankintakonsulteille
 - Isoissa hankinnoissa tiedottaminen
- **Muutoksenhaku**
 - Tiedottaminen muutoksenhakumahdollisuuksista
 - Yhteistyökumppaniverkoston ylläpito

Koulutuspalvelut

- Hankintayksiköille
 - Koulutusaiheina
 - Hankintasäätely
 - Hyvät hankintakäytännöt ja markkinaehtoisen kilpailuttamisen pelisäännöt
 - Markkinatiedon hyödyntäminen
 - Digitaalisen toimintaympäristön hyödyntäminen / käyttöönotto
 - Vuosina 2015 -2016 esimerkiksi Hankintaosaaja joka kuntaan, yhdeksän erillistä koulutusta kuntien edustajille, osallistujia oli lähes 100
- Yrittäjille
 - Koulutusaiheina
 - Hankintasäätely ja tarjoamiseen liittyvät julkisen sektorin vaatimukset
 - Digitaalisten hankintapalveluiden hyödyntäminen
 - Rohkaiseminen tarjoamiseen julkiselle sektorille
 - Tarjousten tekeminen ja taustatietojen hankkiminen
 - Parhaillaan käynnissä Taitava tarjoaja koulutuskokonaisuus, 7 -8 koulutusta, eri paikkakunnilla, osallistujina noin 400 -500 yritysten edustajaa

Markkinatiedon hyödyntäminen

Vuoropuhelu - valmistele hankinta huolellisesti

- Varaa riittävästi aikaa vuoropuheluun - käynnistä menettely ajoissa
- Kutsu kaikki tiedossa olevat ehdokkaat, hankinta- ja substanssiosaajat sekä mahdolliset ulkopuoliset asiantuntijat
- Kerro mitä olet hankkimassa ja millä ehdoin (julkinen ilmoitus)
- Esittele toimintaympäristö ja/tai jaa suunnitelmat tai piirustukset
- Perehdy ehdokkaiden erityisosaamiseen ja eri vaihtoehtoihin
- Esitä kysymyksiä ehdokkaille ja vastaa heidän kysymyksiinsä

Hyödynnä vuoropuhelun tulokset

- Jaa hankinta osiin, jos sitä toivotaan
 - Tuoteryhmittäin tai alueellisesti
 - Huomioi alueesi yritysten mahdollisuudet
 - Hankinnan jakaminen osiin on aina sallittua
 - Hyväksy ryhmittymät / alihankkijat
 - Muista osiin jaetun hankinnan yhteisarvo
- Harkitse puitejärjestelyn käyttämistä jos hyötyä
 - Hyväksy useita toimittajia jos tarpeen
 - Hyödynnä minikilpailutusta
- Hyödynnä monituottajamallia jos mahdollista
 - Salli osatarjoukset ja alihankkijoiden käyttäminen
 - Mitä pienempinä osina hankinta toteutetaan - sitä lähempää löytyvät tarjoajat

Kommenttikierros - tarjouspyyntöluonnos

- Pyydä kommentit alustavaan tarjouspyyntöön ja sen liitteisiin
 - Toimita alustava tarjouspyyntö ja muut hankinnan asiakirjat mahdollisine liitteineen kommentoitavaksi valituille:
 - Substanssiosaajille
 - Loppukäyttäjille - jos tarvetta
 - Hankinta-asiantuntijoille
 - Muille asiantuntijoille
 - Tarjoajien edustajille
 - Huomioi ja hyödynnä tarjouspyyntöluonnokseen ja sen liitteisiin saamasi kommentit ja vastaukset
 - Tarkista hankintasuunnitelmasi ja päivitä lopullinen tarjouspyyntö ja muut hankinta-asiakirjat liitteineen tarvittaessa ja huomioi mahdollinen esteellisyys

Markkinakartoitus (1/2)

- Markkinakartoitus lakiesityksen määrittelemänä
 - Säädetään hankintalain 65 §:ssä
 - Hankintayksikkö toimeksiantajana
 - Markkinakartoituksen sisältö
 - Tavoitteena markkinatiedon hankinta valmistelua silmällä pitäen
 - Tietoa hankintayksikön suunnitelmista ja vaatimuksista tarjoajille
 - Olennainen osa hankinnan valmistelua
 - Markkinakartoituksen toteuttaminen
 - Tietopyynnön julkaiseminen
 - Vuoropuheluun kutsuminen
 - Vapaamuotoisesti
 - Toimijat
 - Hankintayksikön edustaja (t)
 - Riippumattomat asiantuntijat, konsultit
 - Viranomaiset (esim. muut hankintayksiköt)
 - Toimittajaehdokkaat

Hankinnat toteutetaan usein niin suurina kokonaisuuksina, että pk-yritykset eivät voi tarjota

Markkinakartoitus (2/2)

- Markkinakartoitus käytännössä
 - Tutustu markkinoihin
 - Selvitä tarjolla olevat tuotteet ja toimittajat
 - Käytä tarvittaessa asiantuntija-apua
 - Huomioi paikalliset toimijat - jos mahdollista
 - Hyödynnä saamasi tiedot valmistelussa

Tutustu markkinoihin

Selvitä tarjonta

Käytä asiantuntijoita

Hyödynnä tieto

Hankintojen yritysvaikutukset

- Julkisilla hankinnoilla on merkittäviä yritysvaikutuksia
 - Volyymi: Suomessa noin 35 mrd € / vuosi (18 % BKT:stä)
- Yritysvaikutusten arviointi
 - Tärkeä osa hankinnan valmistelussa
 - Lähtökohtana hankintayksikön tarve
 - Huomioidaan elinkeinoelämän tarpeet
- Toimijat
 - Hankintojen valmistelijat ja virkamiehet kunnan toimielimissä, liikelaitoksissa tai konserniyhtiöissä
 - Kilpailuttajat (jos käytetään asiantuntija-apua)
 - Päätäjät (valtuusto, hallitus, lauta- ja johtokunnat)
 - Asiantuntijat, yhteistyökumppanit

Yritysvaikutusarvioinnin hyödyt

- Tunnistetaan tilaajan ja elinkeinoelämän tarpeet
- Opitaan tuntemaan oman kunnan ja / tai lähialueen toimijat
- Tuloksena yritysystävällisempi päätöksenteko ja ilmapiiri
- Syntyy aitoa keskustelua päätösten vaikutuksista
- Avoin valmistelu / päätöksenteko - tyytymättömyys vähenee
- Edistää lähialueen yritysten mahdollisuuksia osallistua kilpailutuksiin
- Voidaan löytää uusia, innovatiivisia ratkaisumalleja
- Toimii vetovoimatekijänä uusien yritysten sijoittumisessa kuntaan
- Parantaa työllisyyttä, lisää verotuloja
- Mahdollistaa uusien palveluiden luomisen ja ylläpidon

LISÄÄ VOIMAA YRITTÄJYYTEEN!

Lisätietoja:
Sähköposti:
Internet:

Hankinta-asiamies Jorma Saariketo
varsinais-suomi@hankinta-asiamies.fi
<http://www.hankinta-asiamies.fi>